

2. Cultuur, Jeugd en Sport

Cultuurbeleid, maar ook jeugd-, sport-, toerisme- en mediabeleid, geven vorm en inhoud aan de gemeenschap (sociale ontplooiing) en aan het individu (zelfontplooiing). In 2020 kan de levenskwaliteit in Vlaanderen alleen maar aan de top staan als ook de participatie aan sport en cultuur aanzienlijk verhoogd wordt. We hebben dan ook de ambitie om in Vlaanderen te blijven investeren in een breed cultuur-, sport-, vrijetijds- en jeugdbeleid waarbij maatschappelijk engagement, participatie, interculturaliteit en sociale cohesie centraal staan.

Voor de Vlaamse Regering vormen het verenigingsleven en het vrijwilligerswerk, ongeacht de sector waarin het zich ontwikkelt, een belangrijk aandachtspunt. Deze aandacht zal op Vlaams niveau worden verankerd in een geactualiseerd charter met de Verenigde Verenigingen. Via een nieuwe versie van het actieplan Samen Vereenvoudigen wordt een inventaris opgesteld van plan- en regeloverlast voor verenigingen. De Vlaamse Regering engageert zich om binnen haar bevoegdheden deze overlast weg te werken. Tegelijk zal zij, onder andere via het Overlegcomité, de problemen op federaal niveau agenderen en samen met de andere gemeenschappen van deze problematiek een speerpunt maken. De Vlaamse Regering zal volop inzetten op het Internationaal Jaar van de Vrijwilliger in 2011.

De Vlaamse Regering beschouwt de aanwezigheid van diverse culturele gemeenschappen als een rijkdom en wil investeren in duurzame werkvormen waarbij die cultuurgemeenschappen met veel respect voor hun afkomst en eigenheid, maar ook in hun ondertussen diepe Vlaamse verankering, een structurele aandacht vinden.

Het verenigingsleven wordt actief, structureel en projectmatig ondersteund. We zorgen voor een doorzichtige subsidieregeling, eenvoudige regelgeving en de blijvende erkenning en ondersteuning van het vrijwilligerswerk. De Vlaamse Regering bevestigt het belang van de sectorale subsidiestromen voor het lokale jeugd-, cultuur-, sport- en erfgoedbeleid.

Participatiedrempels voor cultuur, jeugd en sport werken we verder weg en kansengroepen krijgen bijzondere aandacht.

Om de culturele competenties te verhogen zullen onderwijs, amateurkunsten, sociaal-cultureel werk, kunsten- en erfgoedorganisaties aandacht besteden aan de cultuureducatie en initiatieven nemen voor toeleiding om zoveel mogelijk mensen en doelgroepen te stimuleren tot een actieve cultuurbeleving (deelnemen en deelhebben). Daartoe zal tussen de beleidsdomeinen Onderwijs, CJSM en Welzijn een overeenkomst worden gesloten voor de concretisering van gezamenlijke en respectieve inspanningen.

De erkenning van elders verworven competenties en kwalificaties moet de waarde van niet-formeel leren, onder andere via het verenigingsleven, beter zichtbaar maken en valoriseren. Met het oog op een geëigende plaats binnen het brede educatieve landschap en civiele validatie stemmen we af met de initiatieven binnen onderwijs, werk, over alle beleidsdomeinen heen en met de Europese initiatieven ter zake.

Op basis van een inventaris van zowel de aanwezige private als publieke infrastructuur wordt een meerjarenplan voor culturele infrastructuur opgemaakt. Daarvoor wordt in de nodige middelen voorzien. Naar analogie met het Sportinfrastructuurfonds kan gestreefd worden naar een systeem van cofinanciering van de Vlaamse, lokale en provinciale overheden en de private partners. We stimuleren samenwerkingsformules om het efficiënte gebruik van alle infrastructuur die met overheidssteun werd gebouwd, te bevorderen. Bij de besteding van de middelen wordt voorrang gegeven aan het onderhoud en de uitbouw van de eigen infrastructuur en wordt bijzondere aandacht besteed aan duurzaamheid en architecturale kwaliteit. De Vlaamse Regering bevestigt haar keuze om te investeren in de verbouwingen van het KMSKA en de Koningin Elisabethzaal, inclusief de residentie voor de Filharmonie, en in de ontwikkeling van de Waalse Krook in Gent.

De Vlaamse overheid moet meer aandacht hebben voor de toenemende regionale samenwerking over cultuur, jeugd en sport en geeft de intergemeentelijke samenwerking alle kansen.

Het internationale cultuur-, jeugd- en sportbeleid wordt, onder andere, door de enveloppefinanciering, in grote mate door de particuliere organisaties autonoom ingevuld. De Vlaamse Regering zal aanvullend aandacht besteden aan (1) aanwezigheid op belangrijke politieke en beleidsfora, (2) zichtbaarheid op internationaal veelbetekende toonmomenten en manifestaties en (3) een intensieve samenwerking met landen en regio's.

a. Cultuur

Vlaanderen heeft een bijzonder rijke geschiedenis en culturele traditie. Daarom bewaren, onderzoeken en ontsluiten we ons erfgoed. De uitvoering van de UNESCO-conventie zal het beleid voor immaterieel cultureel erfgoed verder vorm geven.

We willen een inhaalbeweging voor het behoud, het bewaren en het ontsluiten van het cultureel erfgoed, waaronder ook het rijke muzikale erfgoed. We zoeken oplossingen voor het probleem van digitale bewaring, archivering en ontsluiting. In nauw overleg met de mediasector, de archief- en erfgoedorganisaties en op basis van de verworven kennis binnen het IBBT richten we een Vlaams Instituut voor de archivering en ontsluiting van het audiovisueel erfgoed in Vlaanderen op (de Waalse Krook, Gent).

Een versterking en betere afstemming en samenwerking van de grote Vlaamse cultuurinstellingen moet hun voortrekkersrol in eigen land en hun internationaal aanzien nog versterken. Dat stimuleren we extra. Bovendien willen we in Brussel de doelgerichte samenwerking versterken met de federale biculturele instellingen zoals het Paleis voor Schone Kunsten. De overheid moet daarom via beheersovereenkomsten op maat het belang van grote cultuurinstellingen en hun functie als symbool van het Vlaamse erfgoed- en kunstenbeleid erkennen en honoreren. De subsidies zullen duidelijker gekoppeld worden aan voorwaarden voor hun inbreng in het internationale cultuurbeleid, publiekswerking voor en over heel Vlaanderen, het gebruik en onderhoud van hun patrimonium, een meer uniform personeelsstatuut en een grotere samenwerking tussen deze autonome instellingen rond techniek, promotie, ateliers, enzovoort.

Om de vernieuwing in het kunstenlandschap blijvend te waarborgen streven we naar een evenwichtiger verhouding tussen structurele en projectmatige subsidiëring. Productie, aanbod en spreiding moeten beter op elkaar afgestemd worden. De Vlaamse Regering kiest voor een evaluatie van het Kunstendecreet waarbij – met behoud van een eigen artistieke logica – onder andere de aansluiting op het decreet Lokaal Cultuurbeleid, de positie van de stads(jeugd)theaters en het kritisch analyseren van het beoordelingssysteem bijzondere aandacht verdienen. Er moet meer aandacht komen voor de individuele kunstenaars en hun sociaaljuridische positie en een sterkere investering in beurzen en ruimere trajectsubsidies.

We maken werk van een 'Collectie Vlaanderen' en een krachtenbundeling van onze belangrijke musea om Vlaanderen internationaal nog beter op de kaart plaatsen. Daartoe bouwen we verder aan het topstukken- en sleutelwerkenbeleid, het ontwikkelen van een successieregeling, een regeling voor de inbetalinggeving van kunstwerken en een overheidsgarantie voor bruiklenen. De collectiemobiliteit wordt bevorderd en we ontwikkelen ook initiatieven ten aanzien van private collecties.

In het kader van een geïntegreerd erfgoedbeleid zet de Vlaamse Regering in op een meer gesystematiseerde en uitdrukkelijke aandacht voor het religieus erfgoed. Bovendien moet het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur (CRKC) als Vlaams expertisecentrum voor het religieuze erfgoed, zowel binnen als buiten de kerkelijke gemeenschap, ook voor het onroerend erfgoed erkend worden, zodat het alle betrokkenen optimaal kan begeleiden bij behoud, beheer en herbestemming.

Betreffende lokaal cultuurbeleid wordt verder geïnvesteerd in het wegwerken van blinde vlekken en het stimuleren van gemeenschapsvorming. We kiezen voor meer sturing op prioritaire doelstellingen en minder op instellingen, met nog minder planlast als gewenst gevolg.

We voeren een internationaal kunstenbeleid dat onze artistieke creativiteit centraal stelt en Vlaamse kunstenaars kansen biedt en uitstraling geeft op de voor hen artistiek relevante buitenlandse podia.

De Vlaamse Regering nam in 2006 het initiatief tot de oprichting van Cultuurinvest binnen PMV. Dat belangrijke beleidsinstrument moet verder worden ontwikkeld. Daarbij wordt in de eerste plaats gezocht naar manieren om subsidies en risicokapitaal op een gerichte wijze te combineren. We ontwikkelen systemen van gemengde financiering, waarbij de slaagkansen in een marktomgeving groeien doordat een deel van de aanloopkosten wordt gesubsidieerd. Daarnaast blijft de nood bestaan om het bestaande bedrijfseconomische instrumentarium toegankelijker te maken voor de creatieve sectoren, een geïntegreerd antwoord te bieden op de vragen in de sector en een beleidsdomeinoverschrijdende aanpak en ondersteuning te bieden.

We ontwikkelen een monitoringsinstrument voor de sociaal-culturele sector dat als doel heeft de tendensen in de sector in kaart te brengen en de maatschappelijke positie te versterken. Daartoe worden sluitende afspraken gemaakt tussen alle actoren: de betrokken IVA's, de steunpunten en de bovenbouw. De positionering en de opdrachten van alle betrokkenen worden in dat kader herijkt. In geen geval kan dat leiden tot een grotere planlast voor de sociaal-culturele organisaties.

b. Jeugd

Een derde van de Vlamingen is jonger dan dertig jaar. Zij zullen de toekomstige samenleving vorm geven. Kinderen en jongeren hebben vaak een andere maar daarom niet minder waardevolle kijk op maatschappelijke thema's. We zetten de ingeslagen weg van een volwaardig categoriaal jeugdbeleid verder. Kaderend in Vlaanderen in Actie vormt de bestrijding van achterstelling, armoede en uitsluiting een permanent aandachtspunt en een harde prioriteit.

Het derde Vlaams Jeugdbeleidsplan (2010-2014) zal na het congres van het Steunpunt Jeugd worden opgesteld en moet worden uitgevoerd door de hele Vlaamse Regering. Belangrijke thema's zijn daarbij: participatie, informatie, vrijwilligerswerk en een beter begrip en een betere kennis van kinderen en jongeren en hun leefwereld. Dat laatste vereist ook een investering in het jeugdonderzoeksplatform.

Het sociale welzijn van jongeren maakt deel uit van een volwaardig categoriaal jeugdbeleid. Samenwerking tussen de jeugdsector en de welzijnssector draagt bij tot een toegenomen sociaal welzijn van jongeren.

In een ruimer perspectief stelt de Vlaamse Regering een jongerenpact op met de jongeren waarbij toekomstgericht wordt gekeken naar maatschappelijke thema's als solidariteit tussen de generaties, talentontwikkeling, creativiteit, engagement en uitdagingen gekoppeld aan diverse vormen van risicodrag, zoals drugsgebruik, zelfdoding, geweld.

Via de weg van de cultuureducatie in onderwijs, sociaal-cultureel werk voor kinderen en volwassenen en kunsten willen we alle kinderen en jongeren bereiken en hen stimuleren in hun culturele beleving. Binnen het jeugdwerk en het bredere vrijetijdsaanbod voor kinderen en jongeren wil de Vlaamse Regering meer en nieuwe aandacht besteden aan de verenigingen en programma's die de actieve kunstbeoefening op een laagdrempelige, speelse wijze introduceren en begeleiden. Daarbij verwijst ze zowel naar de wat weggedeelde jeugd(muziek)ateliers als naar een concrete invulling van het concept brede school en een aanvulling op het bestaande Deeltijds Kunstonderwijs.

Via het decreet Lokaal Jeugdbeleid zal de Vlaamse overheid de gemeentebesturen blijvend ondersteunen in hun inspanningen om voldoende te voorzien in aangepaste en veilige basisinfrastructuur voor jeugd, zoals jeugdlokalen, kampplaatsen, jeugdverblijven en openbare plekken waar kinderen en jongeren zich thuis voelen. Er gaat bijzondere aandacht naar eenduidige normen voor brandveiligheid. Die zullen geleidelijk en met begeleidende en informatiemaatregelen worden geïntroduceerd. Ook blijft in het decreet Lokaal Jeugdbeleid de prioriteit op plaatselijke jeugdinfrastructuur gevestigd. Vanuit de Task Force Jeugdverblijven zoekt men naar passende oplossingen voor de zonevreemde jeugdverblijven. Tot slot wordt de sector van en het decreet over de jeugdverblijfsinfrastructuur geëvalueerd en bijgestuurd.

c. Gezonde sportbeleving

Recent onderzoek bevestigde opnieuw dat de algemene fysieke conditie van de Vlamingen, vooral van jongeren, ondermaats is. Vlaanderen is ook trots op de internationale prestaties van zijn sporters, maar globaal blijven de prestaties van individuele atleten en teamsporters toch onder de verwachtingen. De Vlaamse Regering koestert grote ambities op sportief vlak en erkent het vitaal belang van sport en beweging voor een gezonde samenleving. Naast een beleid dat gericht is op een zo groot mogelijke sportparticipatie moeten de inspanningen op het vlak van de topsport worden voortgezet. In het kader van Vlaanderen in Actie stelt de Vlaamse overheid met alle sportactoren een Strategisch Plan voor Sportend Vlaanderen 2020 op.

Met respect voor ieders bevoegdheden wil Vlaanderen een samenwerkingsakkoord sluiten tussen de bevoegde overheden van dit land om te komen tot een betere samenwerking die moet leiden tot een versterking van het Vlaams sportbeleid en het topsportbeleid in het bijzonder.

De algemene gezondheid van onze kinderen en jongeren moet worden verbeterd. Er wordt meer ingezet op sportbeleving en bewegingsopvoeding binnen het onderwijs. Ook buitenschoolse sportactiviteiten worden aangemoedigd. Het decreet Lokaal Sportbeleid en het decreet Flankerend Onderwijsbeleid vervullen daarbij een cruciale rol. We blijven investeren in sportpromotie. We zetten de sensibiliseringscampagne voor de 50-plussers en de acties rond fysieke fitheid voort.

De werking van de topsportscholen wordt geëvalueerd en indien nodig bijgestuurd. In samenwerking met de sportfederaties en de universiteiten wordt een proefproject uitgewerkt rond multisporten voor de allerjongsten.

Het decreet over de sportfederaties wordt geëvalueerd. Sportbonden worden aangemoedigd om te investeren in wetenschappelijke begeleiding. Ook de begeleiding en ondersteuning van de topsportfederaties op medisch, paramedisch en sportwetenschappelijk vlak moet verder worden uitgebouwd. We streven naar een aanzienlijke toename van het aantal gediplomeerde trainers. De pool van topsporttrainers wordt verder uitgebreid.

De Vlaamse overheid concretiseert met alle topsportactoren het Topsportactieplan voor de lopende Olympiade (2009-2012). Topsportgerelateerd onderzoek in de Vlaamse universitaire onderzoekscentra wordt bestendigd en maximaal afgestemd op de reële noden van de topsporters, toptrainers en topsportfederaties.

Voor het topsportbeleid wordt binnen Bloso gewerkt aan één Vlaams loket voor de topsport en de topsportatleten. Vlaanderen blijft ook verder investeren in Atletiek Vlaanderen en in het wielerteam.

Alle atleten die direct of indirect op de loonrol van de Vlaamse Gemeenschap staan, garanderen voldoende return op het gebied van visibiliteit voor Vlaanderen. Dat wordt contractueel vastgelegd.

Wij steunen de vraag naar organisatie, samen met Nederland, van het Wereldkampioenschap voetbal in 2018. Wij dragen bij in de vernieuwing van onze stadions. Een correcte regionale spreiding en een multifunctionele benadering staan daarbij voorop.

De Vlaamse Regering geeft alle kansen aan de pas opgerichte vzw Vlaamse voetballiga, opdat de samenwerking een eigen dynamiek creëert.

De Vlaamse Regering wil helpen de integriteit van de sport te vrijwaren. Ethisch en medisch verantwoord sporten staan voorop.

Ook in de sport is er bijzondere aandacht voor achterstelling en uitsluiting. Inzake prioriteitenbeleid gaat er bijzondere aandacht naar personen met een handicap. De nodige middelen worden ingezet om sporters met een handicap te kunnen laten deelnemen aan Special Olympics en Paralympics.